

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI - PARÆ, ET S. LUCE
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis decimâ-tertiâ
mensis Novembris, anno Domini M. DCC. LV.*

M. JOHANNÉ-NICOLAO MILLIN DE LA COURVEAULT,
Doctore Medico, Præside.

An Parisinis Variolarum inoculatio?

I.

ESINÉT-NE tandem in urbe vastissima luctum spargere & horrendos timores variolarum populabunda lues? Itá-ne verò mollius & mitius, sub Artis imperio, sua tempora peraget morbus, qui universos cujuscumque ætatis mortales, fatali quâdam necessitate, involvit, qui decimam generis humani partem demetit, quo periculosius ægrotant magnarum urbium incolæ? Ut mali ferociam retunderet, intentatum nihil reliquit conservatrix illa humanæ incolumitatis Medicina.

A

Compertum est variolas unum quidem esse sui generis morbum, sed tam diverforum symptomatum feracem, tam multiformem in variis suis speciebus, quàm in diversis ejusdem speciei periodis. Hinc excogitatum uni morbo diverfum Medicinæ genus. Hominum millia ab orco & ab omni variolarum consecuto malo vindicarunt rationales Medici, quibus, ex *Hippocratis* præscripto (a), non communia duntaxat in morbis, sed propria intueri solemne est. Sed quis inficias eat varias, pro varia morbi facie atque indole, adornatas methodos, malo devincendo impares sæpe sæpius fuisse inventas? (b) Si certa est, variolas curandi methodus, dicas velim cur, morbo Parisiis desæviente, metus acer omnes invaserit? Cur ne contagia mala lædant, tam anxie caveant Parisini? Nonne sæpius quàm in quolibet morbo, præter omnium expectationem, Medicum ipsum fallente prognosi, ægrotans ex improvise de medio tollitur? Nonne frequentius huc tota recidit Medentis industria, ut *Celfo* jubenti (c) *anceps potius experiri remedium quam nullum*, obsequatur? Confluunt, heu! nimio opere Parisiis variolæ & ægros necant suppurationis stadio, licet præcesserint è brachio, è saphæna sanguinis detractioes, licet vomitoriis & purgantibus, non una vice, corpus versum sit. In purpureis variolis mali vis effera, potentior Arte, antiphlogistica & antisepticam rider therapeiam. In illis quæ sunt de crySTALLINARUM familia, plerumque dolent Medici irrita inveniri cardiaca, narcotica, cuti applicata vesicantia, & alia exquisitissimi artificii remedia. Num istud Medicos confiteri pudeat, quasi Artis inde vilesceret opera? Ad sanationem proportio quædam inter Naturæ vires, Artis auxilia, atque lædentes causas intercedere perpetuo debet: hæc subtilat penitus, optimam Medendi Methodum inanem esse nihil mirum. Hæc cum probè sensisset Celeberrimus *Boerhaavius* (d), aliquid in ordine medendi desiderari hac tenus de variolis concludebat: ratus interim variolosum (e) *stimulum auferri posse correctione per specifica, vel methodo universali antiphlogistica*. At utraque methodus, verecundus dico, haud tuta est, nec Naturæ consona. Aliunde hæc remedia catenas tantum nectere videntur hosti non victo, nec à spontanearum variolarum novo insultu immunitatem præstant. Medicorum igitur industria, hæc nostrâ ætate, aliorum sese convertere cœpit, ut aptiora invenirent huic pesti debellandæ auxilia.

Ab eo tempore, quo caput exerere cœperunt (f) in Europâ variolæ, hæc assidua docuit observatio, 1°. Universi cujusque ætatis mortales, trigesimo forsan excepto, variolis corripiuntur. Nec contagii fugâ, nec servatis hygiasticis legibus, nec remediis ullis arceri potest variolarum insultus. 2°. Qui pestem variolosam semel sensere, nunquam, aut rarissimè eadem in posterum consiliantur. 3°. Insita huic aut illi homini ad variolas suscipiendas dispositio, nullâ aliâ ratione, quàm per ipsas variolas, potest expiari. 4°. Benignæ sunt, vel malignæ variolæ. Benignæ in puerili ætate sana observantur, si simul non concurrat prava aliqua aeris constitutio; si anni placida temperies, loci oportunitas & cætera conspiciant faventia (g). His variolis cerio *medebitur nutricula*: Naturâ totum opus sibi vindicante. At aliâ ætate, alio habitu, aliis temporibus in malignarum castra transeunt variolæ (h). Hæc vel peritioris Medici eludent artem. Non jam perinde Natura sui juris est. Operæ igitur pretium erit inquirere an inoculatio variolas conferens, remotis prius quæ nocere queunt, & selectis quæ magis favent circumstantiis, optima foret variolarum spontanearum Medicina; ut si variolas multis Parisinis effugere non liceat, illas saltem mitiores & sine discrimine contrahant? Pulcherrima sapè rei consideratio. ERECTI omnium in novum artificium animi convertuntur. Prudentes timent

(a) Epidem. lib. 1. *Charter*, Tom. 9. pag. 80.

(b) Quæst. Med. An variolas insulare nefas? *Præfide M. Claudio de la Pigne de Frescheville*, anno 1723 §. III.

(c) De Medic. lib. 2. c. 10. pag. 79.

(d) De cognof. & curand. morb. Aphor. §. 1379. (e) lib. §. 1389.

(f) An. 1722.

(g) Quæst. Medica. An var. insulare nefas? §. III. (h) Ibid.

Medicine approbantium elogiis nimium confisi nocuum admittant operationem; ne improbantium vituperiis malè deterrii salutarem repudient Medicinam. Nonnullos in diversa prorsus traxit inoculatio; fervent partium contentiones, & magnis animorum pugnatur ardoribus. Verum si qua sit inter Medicos opinionum dissensio, nulla est voluntatum. Par omnes civium & humanitatis amor inflammat, par veritatis studium, pares ad Artem promovendam impetus. Quare non timeamus eos offendisse, quorum sententiæ adversari nos profitebimur. Nostram disputationem sine cujusquam invidia, uni veritati patrocinari, uni civium utilitati prospicere sentient.

I I.

VARIOLÆ, irriso omni Naturæ & Artis molimine, ex iis quos invasere, (a) decimum-quartum quemvis occidunt, & septimum quemlibet, si truculenter sæviat aliqua constitutio epidemica. Imò plures certæ morti devoventur victimæ, si morbi curatio imperitis conceditur, qui necii varios casus, ad suas causas revocare, eandem medelam promiscuè adhibent morbis omnibus eodem nomine insignitis. Num erit malo ferocienti modus, quamdiu circumstantiarum non oportunarum accessione, veneni variolosi copia augebitur, ejusdem stimulo vires addentur; esserum in modum incitabuntur aut retundentur salutaria naturæ conamina; aut quamdiu cum febre innocua & salutari, simplex si fuerit, alieni sociabuntur, scèdere pessimo, morbi? Variolis decumbentes adulti magis periclitantur. Nam in confluentes aut in discretas variolas mali moris incurere solent; tum quòd vivendi rationem teneant vulgò parum ordinatam, tum quòd, eà ætate, humores à blanda crassi desectant, & strictior addit solidorum compages. Menti periculorum consciæ vividus de vita incutitur timor. In feminis vultus honos, quem sæda lues temerare solet, timorem geminat. Animi autem curæ & curarum acerba comes mœstitia, effectu certo, modo licet parum intellecto, excretionem quæ per cutem fit, interceptiunt, atque in agrotantis perniciem, à peripheria ad corporis centrum liquida urgent. In familiis nonnullis, quibus ob peculiarem humorum diathesim plùs periculi involunt variolæ, ubi implicitum morbo se quisque videt, quasi morti damnatus esset, mœsto corde consanguineorum funera respectans, fatum accelerat. Morborum ætiologiæ perito mirum non videbitur plethoricos, robustos, variolis purpureis corripì; naturâ autem imbecilliores in crystallinas incidere. Non mitiorem morbum sperabit, quoties variolosa lues corpus alienâ jam labe tactum obfederit. Ex improvviso adsunt nonnunquam variolæ, post graves in rerum non naturalium usu commissos errores; qualia sunt ciborum ingurgitatio, liquorum spirituosorum abusus, vigiliæ, studia literarum longius protracta, exercitia immoderata, Venus nimis culta. Hæc cum saburram producant, humoribus acrimoniam concilient, vim vasorum in liquida contenta intendant, aut debilitent, parum opportunè cum erumpentibus variolis concurrerent. Nec opportunius mulieri gravidæ aut puerperæ contingit morbi vis incurrens. Ætatis fervente æstu, præsertim humidum simul si fuerit cælum, pessimi moris sæviunt variolæ; ichore crudo diffuentes pustulæ nigrescunt & maculis nigris interspersæ conspiciuntur. Persistente diu Boreâ aut Aquilone, sicca valde & frigida tempestas, quæ solidorum corporis vim elasticam adauget, humoribus densitatem inflammatoriam inducit, potis est (b) generare variolas quæ sint de purpurearum genere. Sub atmosphæra frigida & humida, inhibita perspiratio insensibilis natales concedit (c) febribus catarrhalibus, & morbis omnibus qui à colluvie serosa, acri & vix emendabili oriuntur; quæ tunc comparent

(a) Jussus. Relat. des succès de l'inocul. pag. 14. Lettre du même au Doct. Cuius Warib.

(b) Observat. de Aere & Morbis Epidem. Audora Johan. Huicsham. Constit. an. 1734. (c) Ibid. Constit. ann. 1735. & alibi passim.

(a) *Obſerv. de aere & morb. Epidem. Auctore Joh. Huxham, conſt. annor. 1739, 1741, 1744, 1745, & 1747.*

variolæ, (a) in cryſtallarum cenſum tranſiliant. Nullum aliud cauſam caput exitiales ita variolas diſſeminat, quàm prava conſtitutio epidemica. Hæc deſcendit, contagiolæ magis ſunt variolæ, funera funeribus cumulantur; perinde eſt, ſi tunc aer puſtularum conſtuentiæ conducatur, aut veneno ſubtiliori agrotantes jugulet. Sed frequentius tunc pereunt variolis laborantes ex adjuncto epidemiæ regnantis morbo; ſive illa conſtitutio febres inflammatorias, putridas aut malignas pariat. In tanta cauſarum lædentiæ energia, earumdem quandoque obſcuritate, in variantium & oppoſitarum indicationum conſpiratione, nihil mirum incertam morbi *complicati* ſtabiliri diagnoſim, inſidam erui prognofim, inefficacem adhiberi Medicinam.

Porro tot cauſarum periculis obſecti maximè proponuntur urbis Pariſinæ incolæ. Ibi, frequentius quàm rure, adultos invadunt variolæ. Num in cautelas uſurpari ſolitas, ut contagium arceatur, iſtud erit refundendum? Nonne etiam à minori atmophæra Pariſinæ energia repetendum? Illud certum eſt: qui, pravâ graſſante variolarum epidemiâ, ſeſe contagio ſubducturi, rus petunt, ibi ſæpiſſime ſtatim variolis corripiuntur, quibus movendis minùs actuoſa atmophæra Pariſina, tunc temporis fuiſſet. Pariſinis debiles exiſtunt fibræ; orti nempe ex matribus quæ otio & molliæ diffuſentes, ac frequentiori partu debilitatæ prolem debilem inſirmo in corpore generant. Nativam debilitatem augent puerorum mollis & delicata inſtitutio, adultorum vita deſes & inexercitata. Neque hæc vitia emendare valet, ut in aere ruſtico ſit, atmophæra Pariſina, Hæc, magnarum urbium ritu, particulis ſalinoſulphureis, quæ ex tot hominum animaliumve corporibus, ex tot latrinis, miſſive putrefactis erumpunt, contaminata; tot viarum perpetuò humidarum tetris vaporibus, tot fumis caminorum ſæta denſiſſimam nubem exhibet urbi ſuperextenſam, quæ velut vaporum balneo immerſi Pariſiorum incolæ. Tot concurrentibus debilitatis cauſis, morborum cohortem urbi incumbere quis mirabitur? Si quidem *Ceſo* monente (b), *omnibus morbis obnoxia maximè inſirmitas ſit*. Sed ut alia nunc omittam, num aliunde deducendos putes tum affectus nervoſos Lutetiæ adeo familiares, tum ſpaſmos, qui in morbis pariunt tot anomalias Veteribus haud obſervatas? Non aliam agnoſcunt cauſam febres illæ, ſub nomine februm malignarum adeo infames. Ex eodem fonte ſcaturiunt cryſtallinæ variolæ quæ febres malignas in multis referunt; utrimque materiæ morbiſicæ in cruditate contumacitas frangi nullo artificio poteſt: nam variis modis vellicatæ fibræ nerveæ, tendinum ſubſultus violatam & dejectam eſſe ſolidorum œconomiam atque liquorum depravatam temperiem ſignificant. Nec diſſimulanda eſt alia truculentæ variolarum in urbe Pariſinâ cauſa: ſcilicet parciore vegetantibus, liberalior ex animantibus diætâ; imò, ut nihil convellendæ ſanitati deſit, ſerculis pro erudito condimento ſunt jura carnum valentiora. Plerique jamdiu eviluit quidem vini abuſus; at illis, pro vino, in deliciis ſunt liquorum ardentium, & ſeminis *Caffæ* decocti potus. Gratis illi venenis, craſim quaſi ſcorbuticam humores induere nemo negaverit. Hinc veluti varioloſa peſtis magnis criminibus clareſcere geſtiter, viles animas exoſa, ſtragem maximam edit tum inter ſplendidioreſ, qui deliciis circumfluunt, tum inter mediæ ſortis homines quorum *corpora vitiarunt deſidia aique luxuria* (c). O fortunata Lutetia, ſi variolarum inſertionem, cujus arte dirum malum manſueſcere dicunt, maturius excepiſſes! Quot ſunt hominum vitæ, in medio curſu recidæ ex anno 1723; quo tempore allata primùm intra mœnia nova Methodus! Quot doles amiſſos cives in publica natos commoda, quos longa manere videbatur annorum ſeries! Nec tu, Gallia, duobus abhinc annis *Sereniſſimi Delphini* horrendo concuſſa morbo expalluiſſes. Ah! deſinat tetra lues novis nos terrere periculis!

(b) *De Medic. lib. 1. c. 3. p. 31.*

(c) *Ib. lib. 1. p. 126.*

(a) *Thomæ Sydenhami, Opuscul. Sect. 6.*

tere Sequana solet, quibus uda nimis sit atque crassior atmosphæra Parisina. Prudens etiam Medicus respectat paulo ante prægressam aeris temperiem, quæ febres *Sydenhami* dictas *intercurrentes* generare valet, cum (a) *acrius gelu in Peris pomaria sese extendit*. Febres autem illæ sese in infaustum connubium variolis commisercent. Demum ad inferendas variolas, donec ferociat aliqua epidemia, non expectandum.

Prolixo præparationis apparatus opus esse ne opineris. Pueri, ex natura sua, in optimo præparationis statu versantur. Meabilia eorum corpora, blandisque humoribus turgidula ad venenum certius corpore combibendum, ac deinde foras expellendum rite sunt comparata. Satís ergo erit catharsim semel, aut bis movere, ut sic primæ expurgentur viæ. Vermes etiam, quibus puerilis ætas divexari solet, eliminandi, si qui sint. Quoties variolosâ labe inficiendus ex ephebis excesserit, (non enim solis pueris inoculationis beneficio frui concessum est,) aut adultam ætatem jam ingressus fuerit, quo tempore insigniori fieri incipit temperamentorum diversitas, tunc compendiosa adeo præparatio non sufficit. Huic mensis unius spatium dicatur, eo scilicet sine, ut quæ pleniori sunt habitu, corpora evacuentur; quæ strictioris & fortioris sunt compagis, hæc prius laxentur & debilitentur, & quibus calidum ac præservidum inest temperamentum, iis tum in solidis, tum in fluidis moderata temperies concilietur. Nonnullos aliquando in vitium duxit culpæ fuga (b). Benignioris morbi spe decepti anxie nimis præparationi indulgebant; quas tantummodo debilitare oportuisset, vires frangebant. Monendi sunt ergo inoculatôres præparationem huc collimare, ut omne periculum à febre variolosâ arceatur, non autem ut variolæ intra corpus suffocentur (c).

(b) *Ad Account of the preparation and management necessary to inoculation. By Mr. James Burges. c. 9. & seq.*

(c) *M. Tissot, l'inoculation justifiée, §. 99.*

(d) *Nonne præstaret unicuique vulnus in altero brachio insignire, eo tantum fine, ut materies variolosæ corpori introducta?*

Corpore aptè præparato, puer vel juvenis distinctis & boni moris variolis laborans cætera sanus, & quantum fieri potest, sanis parentibus prognatus, insensibiliter, lanceolæ ope, in utriusque brachii (d) parte media externa, ubi cautè inurere solemne est. Filum crassiusculum, ex contortis linamenti carpti staminibus conflatum, pure varioloso imprægnatum vulnere immittitur. Plumaceolo sicco cum emplastro circumposito, vulnus fasciâ firmatur. Elapsis quadraginta horis, hæc à vulnere sunt auferenda, & suppuratio, ut Artis est, digestivi beneficio promovenda. Primis, à suscepto contagio diebus, lue variolosâ infecti, nihil se à statu sano, si vulnera excipias, dejectos sentiunt. Domi tamen & intra cubiculum se continere, ac diætam aliqualem observare jubentur. At diem septimum verus, cum febris suboritur, ac nonnullæ se trudent de cute gemmæ, ægrotantes tunc lecto sunt componendi, ac severiori diætæ adstringendi: dempto omni solidiori alimento, iuscula tenuiora & ptisana diluens pro potu sint. Est ubi eruptionem promovere juvat per confectionis de hyacintho pauculum, cum adjectis aliquot infusionis foliorum Thææ cyathis. Febre, quæ duorum dierum solummodo est, penitus fugatâ, & absolutâ semel eruptione, firmior cibis concedendus; qui ex vegetantibus imprimis sit assumptus; nec ita lecto damnetur ægri, ut interdiu surgere non liceat. Auram tamen frigidiorē ut vitent, sunt admonendi. Si paulo frequentiores cutem obsideant pustulæ; lectum non relinquat æger, atque strictiorem diætam servet. Ut nihil ex eis quæ methodum rationalem decent, desiderare quis possit, circa morbi finem, sæpius aut rariùs pro re nata, alvus catharsis movetur. Vulnera quod spectat, decimo ab eruptione die, quo tempore papulæ exsiccati incipiunt, carnes ab ulceris utriusque centro & in omni ambitu sensim succrescunt; ita ut, exsiccatō penitus ulceri, perfecta cicatrix, vigesimo ut plurimum die, obducatur (e). En simplicissimam variolas conferendi Methodum; quæ ne obvio

(e) *Quoad præparationem, operationem & diætam. Vid. M. Buri, Traité de la pet. Vérole, communiqué par l'inocul. c. 11. 12. 13. & M. Tissot, l'inocul. just. art. 6.*

cuius Insitorem se proficenti statim credatur. Sed imperiti Insitoris temeritas ipsis variolis naturalibus periculosior habeatur; eamque multò magis, quàm acerrima Adversantium tela, reformidarunt novæ Methodi Patroni. Ecquis, nisi Medicus poterit dijudicare num variolas concepturum affligat latens aliquod vitium insertionem prohibens? Ecquis, melius Medico, temporis opportunitatem, & materiam infundendam seligat; ætati, temperamento, regioni, vivendi rationi diætam ac Medicinam accommodet? Hæc nullomodo contemniti Medici rationalis, qui non omnia omnibus convenire, atque ex minimis, maximos sæpe successus pendere non ignorat.

I V.

VARIOLAS naturales benignas & artificiales contemplanti unus & idem morbus ex omni parte videbitur. Easdem causas supponit uterque morbus. Nemo variolas concipiet, utcumque contagii hauriendi periculo objiciatur, vel ejus corpori miasma variolosum per Artem infundatur, si idem careat causâ ad variolas prædisponente. Pari ratione causa illa prædisponens iners sopitæque intra corpus jacet recondita, quandiu non accedit causa procacitica priorem suscitans. Iisdem symptomatibus incedit uterque morbus. Sua vitæ utrique ebullitionis, eruptionis, suppurationis & exsiccationis ordinata tempora. Quod exhalat de corporibus lue variolosâ contaminatis seminarium est contagionis, seu Naturæ, seu Arti natales debeant variolæ. Eadem ex omni parte se prodit morbi facies, sive naturalium, sive artificialium variolarum pustulæ, pus infundendum ministraverint. Licet variolæ nemini parcant, observatione constat tres aut quatuor ex hominibus centum, ab his immunes per totam vitam esse. (a). Ex assumpto pari hominum numero, quibus inseritur virus variolosum, tres aut quatuor variolas non suscipiunt. Demum, si quis variolis spontaneis perfunctus, inoculationi subjiciatur; vel si alius, mutâ tîce, variolas ex insertionem passus, eandem denuo operationem subeat, neuter labem oblatam contrahet; neuter etiam variolarum recidivam experietur, etsi contagii periculo objectus proponatur.

Illud varioloso morbo peculiare competit, ut sit sui ipsius Medicina; sed in variolis communi naturæ viâ acceptis, anceps & periculi plena sapissime Medicina; in artificialibus blanda & innocua.

Parisiis, variolæ naturales plerumque sunt de genere confluentium. Purpureas interdum, & frequentius crystallinas observare est. 1º Confluentium insultu ægrotantem urgent tetrifica symptomata, quæ si peractâ eruptione remiserint, suppuratorio statim recrudescunt, nova ac pessima ingruunt, præsertim si malignitas adsit. Cutim; quam totam obledere, prætermodum extendunt inflatæ pustulæ; hinc nascitur molestum illud, ægros adeo divexans, symptoma, anxietas nempe, ac dolor somnum arcens; in toto corporis ambitu circulatio intercipitur, ita ut catarrho suffocativo, aut insultu apoplectico ægrotantem opprimi non oppidò rarum sit. Aliàs tumet horrendam subeant, neuter labem oblatam contrahet, neuter etiam variolarum recidivam experietur, etsi contagii periculo objectus proponatur.

Non semel vidimus variolis purpureis correptos, 2º. aut 3º. à prima invasione die, post gravissima symptomata, vi morbi oppressos interire, nullis aut paucis com-

(a) M. Jurin. Rel. des succ. de l'innoc. p. 9.

Rich. Mead, Opera. Parisiis 1751, de variol. insit. pag. 343.

M. Enriani. Traité de la petite vérole, communiqué par l'inocul. c. 3.

M. Guyon. Mémoire sur l'inoc.

parentibus pustulis, nisi quodd statim à morte, maculis nigris cutis suffundebatur; quæ totidem erant gangrænæ proles, nec indubia signa. Sanguis à putrefactione, omni nexu solutus, & suis finibus contineri nescius, per varios corporis meatus profunde-
batur; defunctorum cadauera, intra paucas horas, intolerandum spirabant odorem^(a).

Apparatus morbi, in crySTALLINIS, non æquè formidolosus, sed suâ lenitate insidiosus. Pustulæ pallidæ, flaccidæ, alternis emergentes & evanidæ, ichore tenui, pellucido & inemendabili turgent. Inter lenia morbi prodentis symptomata, si morbida vis, ad siderationem aptissima, in cerebrum confluerit, delirantem illico & mox furem spectabis ægrotantem, atque horæ momento, expirantem. Si qui funera vitarint, hos sæpissimè manent tabes, in variis corporis partibus contumacia & fœda ulcera, epiphora, in infantibus præsertim & in adolescentibus, cum dolore & luminis intolerantiâ, nonnunquam cæcitas; aut saltem in facie lacera ac deformi, tristitia partæ victoriæ produntur insignia. Febrem variolosam insontem causantur qui tam effera mala in eam refundunt iniqui. Ea, potiori jure, derivarent ab adjunctis *complicationum* causis. Nam corpori illapfa contagies variolosa, humorum, quibus remiscetur, particulas sibi affines in se convertit. Hinc vis vitæ, partibus heterogeneis, quarum Natura impatiens est, irritata, intenditur; ut per febris mechanismum materia morbosa mota, à sanguine secreta foras expu-
met, per cutis aream vesiculas proliciens, suo tempore in totidem aposthemata convertendas, ac tandem exsiccandas. At cum impura sint corpora, eò plures humoribus insunt particulæ veneno varioloso assimilandæ. Si vis vitæ intensior fuerit, aut præ debilitate langueat, si in motus abnormes abripiatur, Naturæ criticè quid in hoc morbo molientis salutare conamen inturbatur quis mirabitur?

Ab his quæ contemplanti horrorem incutiunt, ad lætiorem rerum faciem transire nunc juvat. Elapsus, ab accepto per infectionem miasmate varioloso, sex aut septem diebus, suboritur symptomata quæ variolas in procinctu stantes solent denunciare. Sed mitia sunt omnia, nec alienis, quæ terreat, symptomatibus stipata. Non tarda sequitur febris, perdurans donec sperata affluat pustularum efflorescentia. Quæ erumpunt papulæ à se invicem distantes, numero paucæ, interdum paucissimæ. Non suppurationis tempore novæ ingruunt procellæ. Pustulæ fastigiatae, globosæ, ad basim rosaceo colore circumdatæ, materie blanda, alba, spissa, coacta turgidæ, sensum flavescunt, ac tandem exsiccatae in tennes squamulas facessunt. His deciduis, ob mitissimam materiæ indolem, plana & æquabilis, citra ulla stigmata spectatur cutis. Summum reverà sequiori sexu beneficium, quodd sui adeo stent vultus honores intemerati. Morbi benignitatis causa paululum rem pensitanti patebit obvia. (b) *Non agunt contagia ex absoluta necessitate, sed potius pro habilitate materia, intra quam recipiuntur.* Porro corpori puerili, sano & pro ætate firmo, inferuntur variolæ; aut si adulti eidem operationi concedantur, in habitum habitui puerorum similem prius deducuntur; hoc est, fluida sic attemperantur, ut paucæ supersint atomi instructo miasmatis assimilandæ; dum simul solidis optima temperies conciliatur. Nulla aliena causa, quæ Naturæ laborem geminet, morbum complicat. Placida tempestas, de vitæ securitas conspirant, nec puella tristis ad nomen variolarum contremiscit. Uno verbo ea statuitur corporis conditio, quæ variolas naturales perpetuò bearet, si fieri posset ut corpus æquè ad variolas communi contagio suscipiendas compareretur, ac præparari solent qui inoculationem mox subiunt: sic enim adversus morbum obfirmantur, ut non solum ferendo malo, sed certissimè vincendo pares sint. Spontanæ variolæ nihil aliud exhibent, præter luctuosam & irritam oppressæ ab hostili veneno Naturæ decertationem. Hic, jucundo sanè spectaculo, cernere est Naturam vi propriâ, arque integrâ, penè dixerim absque certamine, at profectò sine clade vincentem. Tam mirandi artificii fidem, & testimonia postulas? Adeo

(a) Hi respon-
dere videntur se-
cundæ classis Con-
taminatorum pe-
ste Massiliensi. Vid.
obsev. & reflex.
sur la peste de
Marseille.

(b) Galb. A.C.
Med. Berolin. D.
2. Tom. 2. p. 16.

Non timent Infiores oculorum fidem, ut contra majorem inde hauriant fiduciam. Artificialis morbi benignitatem confirmant instituta ab octoginta annis & amplius per varias regiones, experimenta, non ab Agyrtis & Empiricis, sed à rationalibus, nec inferioris notæ Medicis (*). Eorum nemo temere & inconsultò operationi fidem habuit; quibusdam infida primùm visa est; omnes vicit rerum evidentia & propria experientia. Tot testium autopatarum scripta, quæ omnium manibus teruntur, eos fuisse viros probos, ab omni decipiendi cupidine alienos, & rerum Medicarum doctrinâ præpollentes, testantur. His si nulla fides, eodem jure, fabulæ nobis esse poterunt tot circa morbos à Medicis conscriptæ observationes. Ab anno 1738, quo tempore ad severiores Medicinæ leges revocata Methodus, felicius ac frequentius in Europa exculta fuit; è variis locis, ubi nunc invalescit, singulis ferè annis, prodeunt opuscula, quæ novi artificii securitatem atque utilitatem commendant. In iisdem locis nullus est, quem novèrim, Medicus, testis oculatus, qui facta ab aliis prolata neget, & scriptis publicis rem attenuare tentet. *Richardus Mead*, cujus nomen summa auctoritas, eximio operi, quod de variolis & morbillis conscripsit, libellum de infitione subnectit: atque recentis artificii se acerrimum, & æquissimum vindicem ostendit. Clarissimus *Johannes Huxham*, in aureo, quod de variolis opusculo edidit, suam quoque obiter de infitione sententiam interponit, affirmatque (a), nunc innumeris felicibus experimentis inoculationis utilitatem constare; quidquid ex præconcepta opinione, aut ex invidia adversus operationem nonnulli musitaverint, certum esse variolas, quæ communi contagii viâ, homines invadunt, decies ad minùs esse periculosiores. Narrat (b) peritissimus *Butini*, anno 1750, Genève, non infimæ notæ homines interisse, variolis naturalibus trucidatos. Urbem totam ingens luctus & acer timor invaserat. Magno igitur, plausu excepta est nova operatio anno 1751, viginti jam diversæ ætatis, homines inoculationi commendaverat; nec ullus vel levissimum vitæ discrimen fuit expertus (**). Viros sapientissimos moverat profectò antiquissimus apud Sinenses, Circassios, Georgianos inoculationis usus; ad experimenta capienda innumeri apud Turcas successus invitabant; at centies felicissimè celebrata ab ipsis, et coram ipsis nova operatio omnem hæsitantiam atque dubitationem sustulit. Ex 2000 hominibus, qui (c), referente Doctissimo *Browne Langrish*, Vintonii & in locis vicinis variolas per industriam fuisse perunt, duæ tantum prægnantes mulieres, quas ab operatione subeundâ deterretur Medici, perierunt. Anno 1746, assignatum Londini inoculatis Nosocomium, ubi sexcenties & amplius facta operatione, fausta fere perpetuò tentamina fuerunt. Anno 1722, ne quis novam operationem exerceret decreto caverant Judices Baistonenses. (d) Ast anno 1752, ite Baistonæ debaccha-

(a) Essai sur les fièvres, &c. par Jean Huxham, traduit de l'Anglois, pag. 171.
(b) Traité de la Petite Vérole, communiqué par l'inocul. c. 8.

(c) Annis 1749 & 1750.

(d) Journ. Edin. tout. 7.

(*) *Emmanuel Timon*. Epistolâ ad *Joh. Woodward*.
Jacob Pylarini. Nova & rurs variolas excitandi per transplantationem Methodus.
Anon. le Duc. Dissert. de Byzantinâ variol. infitione.
Differtatio Britannica, compendens experimenta in sex capite damnatis, auctoritate Regiâ, cupra.
Guaher. Harris. Praelic.
De la Cotte. Lettre sur l'inoculation adressée à M. *Dodard*.
M. Jurin. Relation des succès de l'inoculation précédée d'un Discours prélimin. par M. *Nogues*, Med. de Paris.
Richardus Mead. De variolâ infitione. Oper. Med. p. 339.
M. Butini. Traité de la Pet. Vérole, communiqué par l'inoc.
M. Guyot. Mém. sur l'inoc.
M. Lobb. Traité de la Pet. Vérole, traduit de l'Anglois.
D. Gold. Act. Med. Berolin. 2. Tom. 2. p. 16.
J. Kirszpatrik. Relation. Analysis of inoculation.
M. Tissot. Inoculation justifiée.
M. James Burgen. An Account of the prepar. and management necessary to inoculation.

M. May. Journal Britannique. Tom. 7. & 8. &c.
M. Ransby. Mém. envoyé à Genève. Vid. D.D. *Buini* & *Tissot*.
Novam methodum calculo comparabant suo celeberrimi totius Europæ Medici. *Frider. Hoffmannus*. Oper. T. 2. p. 55.
Hermann. Boerhaavius. Aphor. 1403. *Heister*. Chirurg. part. 2. c. 15. Celeberrimi *Arbuthnot*, *Fuller*, *Liam Sloanne*, *Dodard*, *Chirac*, *Helverius*, *Astruc*. Vid. Lett. de la Cotte, à M. *Dodard*. *M. Haller*. Vid. Di. *Tissot*. L'inoc. just. diic. pœlun. M. *Pringle*. Lettre à M. *Hoply*. *M. Van-Swieten*. confat celeb. hunc Medicum novæ methodo suffragari. Fidem tuet. Tom. 4. comm. in *Boerhaav*. Aph. mox in lucem proditurus.
M. Trenchin.
(**) Celeb. *Buini*, ad Theſos Autorem scripsit die 24 mensis Octob. proximè elapsi, homines centum & sex jam, Genève, per inseriorem variolas concepsisse; & omnes omnino pristinae salutis fuisse restitutos. Non disparum *Linaus* fuisse inoculationis eventum testatur. Eadem epistola confusa à celeb. *Trenchin*, multos Amstelodami, sic Variolas accepsisse, cui artificii proprios liberos prius ipse commiserat.

(a) Anno 1750.

batur variolosa pestis, ut duo prope hominum millia metu percussi urbem reliquerint; sese contagio mortique subducturi: qui in urbe remanserant adversus pavorem publicum se obfirmarunt, inoculatione, ut sacrâ anchorâ, innixi; nec mediocre illius sensere beneficium. D. *Ramby*, in epistolâ ad D. *Tremblei*, Genevæ milsâ (a), testatur sese nongentis hominibus & ampliùs variolas inseruisse, ac omnes, ne uno quidem excepto, felicissimè ex artificiali morbo convalescere. Vere proximè elapso, Londinum petiit Clarissimus M. *Hofsy*, ut quæ de inoculatione narrabantur, exploraret ipse. 252 homines diversæ ætatis, coram illo, variolas per Artem conceperunt, omnesque vegeti & alacres ex operatione emerferunt. Pauca hæc ex innumeris, sed recentissima selegi, ut fides magis habeatur. Cæli autem Parisini placida temperatura non infeliciorem spondet in hac urbe recentis artificii eventum. Optimè cessit inoculatio sub cælo Constantinopolitano, quod calidum atque humidum cum sit, minùs opportunum esse videtur febri, quæ putridorum morborum indolem facillè coarbit. Non dissimili exitu, Londini atque in aliis septentrionis locis, exculta operatio est; licet sub atmosphæra regionum Borealiùm efferi magis observentur morbi inflammatorii. Nostram igitur, de inoculationis præstantia, sententiam saniori Artis theoriæ consonam, tot experimentis asertam, tot testimoniis confirmatam adeo non convellent objectiones, ut ab ipsis firmior & certior evadat.

V.

(b) Quæst.
Medic. An Va-
riolas inoculare
possit?

ANNO 1723, inoculationi Parisios irrumpere gestienti acerrimum motum est bellum. Tam validâ, tam certâ manu in novam Methodum conjecta sunt tela, ut ferè omnes cum celeberrimo Medico inoculationem repudiante pronuntiarent, *Variolas inoculare nefas* (b). Non erat quidem prudentis Medici, cui salus publica conceditur, statim propositæ indulgere Methodo. Quantûvis Patronis arideret suis, nova tamen & imperfecta adhuc, & ut in novis experimentis, fieri solet, temere interdum ab imperitis tractata, plùs vice simplici, Infortiis malè cesserat. Sentiet tamen Vir Illustrissimus, nostrâ ætate, non eandem inoculationis fortunam, & tela quæ olim Methodo convellendæ sufficerent, nunc effectû non tam certo, torqueri; licet meliùs arma qui tractaverit nemo sit. Sic mea quod mens augurat, prælagiis, ut spero, non fallentibus, benigniorem experietur Censorem Clarissimum nova Methodus suis vitiis expurgata, novis cautelis aucta & innumeris prope experimentis confirmata; quod nobilitandæ inoculationi non parum proficeret.

(c) §. 1. nostræ
Theos. pag. 1.

Nonnulli inoculationis ofores, audito novæ Methodi nomine, statim in censuras irrumpunt. Hi, ut placido animo id de quo agitur, explorent atque pensitent, rogantur. Alii cauti nimis atque timidi, hominum charitate hominibus nocent, Medicinam, quam infaustam fuisse olim audierunt, usurpare grande piaculum credunt. Verùm, quod horrent periculum dispulit experientia rerum magistra. Ratiociniis ac speculationibus quorundam censura luxuriat. Hi meminere oportet, 1° in Medicis rebus ac in Physicis nihil ferè dari, quod per disputationis & ratiociniû vim convelli non posse videatur; nihilque vicissim, quod per eandem qualemcumque astrui non possit. 2°. Facta certa omnem ratiociniû impetum eludere. Tota, quæ agitur quæstio, de factis est. Facta exploranda, ac sedulò perpendenda. Nonnullis inoculatio insolitum quid in Medicinâ videtur. At non negabunt variolas triplici peculiari notâ insignitas (c), unum esse sui generis morbum, nec ulli morborum classi annumerandum. Temerarium & absurdum, inquit, morbum morbo præcavere. Non temerariam dicunt Naturam, cujus notum sat fre-

quens artificium in gravissimis morbis præcavendis, mitiores inducendo. Non temeraria magis censetur Ars salutaris, quæ Naturam imitata, in chronicis morbis febrem salutarem sæpe sæpius accendit, chronico morbo sic in acutum mutato. Nec inconsulti pariter Medici, qui Naturæ observatores & imitatores, ulcera artificialia, seu cauteria cuti inungere norunt. Urgent: in exemplis allatis, adesset morbus, aut mali aliqua labes. Sed in nobis latet, supposita cineri dolofo, ad variolas dispositio, non aliâ ratione, quàm per ipsas variolas delenda, primâ datâ occasione & alienissimâ excitanda. Inoculatio aliunde, ob mitissimam variolarum quas confert, indolem, non tam morbus quàm infons remedium haberi debet, seu metuendi hostis prudens cautio. Scrupulum injiciunt ne ab inoculatione frequentiores fiant variolæ, contagiosæ magis. Hunc formidinem sublevent, quæ Constantinopoli, Londini & Genævæ fiunt. Non queruntur in his locis, ab inoculatione grassari magis variolas cæpisse; vel quia tale nihil est reformidandum, vel quia, ne læderent contagia legibus cautum est. Præterea benignæ variolæ, ex natura sua, non sunt adeo contagiosæ. Nos detertere pergunt, dum metum subesse volunt, ne fortè simul cum variolis alius quidam morbus in sanum corpus transferatur. Pro inani metu mala, pro conjecturis facta recensere oporteret. *Vix crediderim*, inquit Rich. Mead, (a) *id unquam fieri ut seminum, alterius qui diversæ sit naturæ genitalem materiam secum serat commistam. Uicunque autem res sit, insanus foret Medicus, qui nullo delectu habito, ex quolibet corpore, pus morbidum sano inferendum extraheret. . . sed plus, meâ opinione, refert in quale corpus infundatur, quàm de quali eximatur pestilentiâ virus.* Obijciunt variolis per Artem excitatis functos, isdem tamen, communi naturæ viâ, denuo laborare. Alit fatendum est, id si verum sit, tam rarò usu venire, ut inter mille inoculationem passos, unum vix numeres. Ergone una, aut forsan altera observatio, incerta, in normam statim ducetur? Neutiquam sanè. Ubi per variolas exhausta est in homine ad hanc febrem dispositio, nec contagies, nec ipsa infectio in eodem quidquam simile iterum movere queunt. Huic veritati nihil detrahunt paucissima, si qua sint, recidivæ exempla. Regulæ generales in Medicinâ conficiuntur non ex iis, quæ perpetuò contingunt, sed ex illis, quæ sæpissime observantur: (b) *Vix ulla perpetua præcepta recipit Ars Medicinalis.* Sed ecce aliud crimen interit unus aut alter, latentibus infectionis Patronis, ex mille hominibus, qui hanc operationem subeunt; porro si inter hominum quatuor millia, unusquis tantum periret, nemo citra crudelitatis notam, cuiquam variolas immittere deberet: qui sic de medio tollitur, etiamnum viveret, si incognita jaceret nova methodus. Quotiescumque infortunium aliquod operationem hanc sequebatur, toties re exploratâ, deprehensum est culpam omnem temerario Inoculatori, vel incauto inoculationem patienti, esse adscribendam. Sed esto: rea fiet hujus mortis inoculatio. Verùm si hæcenus incognitum fuisset illud artificium, decem hominum millia, quibus vitæ usurâ frui conceditur, jamdiu è vivis excessissent. Ut legitima sit oblata methodus, satis est eam ita certam esse, quàm certa habetur rerum humanarum conditio. Fortuita ad culpam trahere non æquum est: (c) *Quæcumque, Medendi causa, reperta sunt, nunquam in pejor aliquibus vertunt. Neque id evitare humana imbecillitas, in tantâ varietate corporum, potest. Sed est tamen Medicina fides, quæ multò sæpius pèrque multo plures egros, prodest.* Totum quodcumque in vitâ agitur circa verisimilia versatur; & hoc sensu, (d) *Medicina est Ars conjecturalis.* Si absoluta prosperi eventus cognitio, ut ad opus sese accingerent, requireretur, Medici starent plerumque malorum contemplatores otiosi. Demum, quasi concretam ab infectis variolis labem nec Natura, nec Artis auxilia delere unquam possent; ab inoculatione, inquit, labia incisionum fiunt carcinomatosa; in partibus glandulosis abscessus suboriuntur; febres hæcticæ, cachexiæ inoculationem expertum lentâ morte conficiunt, Immerita sanè damnatur infectio, Ma-

(a) Opera. de variol. inlât. pag. 334.

(b) Aur. Corn. Celsi de Medicinâ lib. 1. pag. 17.

(c) Ib. lib. 2. c. 4. pag. 37.

(d) Ib. præf. lib. 1. pag. 13.

lum prius contigisse nusquam reperimus, ex quo recens operatio rerum usu & majori diligentia, in melius fuit revocata. Olim loca membranosa, ad puris infectionem, pertundebantur; recentiori industria, vulnuscula duntaxat in summa cute, cui subiecta pars carnosae, infliguntur. Abscessus, febres hecticæ non alio fonte fluxisse crediderimus, quam ab anxia præparatione, quâ, per jus & nefas sectâ venâ, aut alvo motâ, pabulum protrudendis & elevandis pustulis destinatum subducitur. At non proinus crimen Artis est, si quod professoris sit (a). Inculpandi sunt Inoculatores rerum Medicarum ignari. Sic therapeia Mercurialis initio infamata fuit Empiricorum imprudentiâ (b). Sic stibium olim, nec immeritò, pro veneno habitum. At sperant-ne inoculationis Adversarii ut experientis numero paucis, antiquis, fidem elevent experimentorum, quæ plurima, infinita & certissima sunt, quæ nunc, quæ quotidie, quæ variis in locis fiunt? Si etiam nunc valerent ista crimina, mirum oculatissimos Medicos fessellisse; aut si ea observare contigisset, hos in exercenda infectione, obstinato animo, perseverasse. Mirum magis homines tot malorum ream operationem perseveranter subissis. Num Medici in Britannia minus sunt perspicaces, minus humanitatis & patriæ amantes? Num ibidem minor parentum in liberos charitas? Num observantia minor hujus naturæ legis quæ vetat, ne quis alteri inferat malum, quod sibi ipsi inferri nollit? Hæc affirmare non quisquam audeat, quamvis aliam hac in re opinionem nostræ plebeculæ asserat Religionis diversitas. Vis-ne autem objecta non reformidare mala? Totum inoculationis negotium perito & prudenti Medico committe; non enim in recens artificium Medicos benigniores sperare debuit, qui illud ambitiosius efferendo, narrat scholasticos in Britannia sibi per jocum variolas inferere. Rem non ludicram, sed seriæ censuræ corpori venenum intrudere. Ex spreto periculo temeritas, ex cautelis adhibitis securitas. Non empiricam, sed rationalem suademus operationem. Inoculationi subjiciendos nolet Medicus, materiam inferendam seligat, tempus quo inferenda desinatur, operationem & vulnorum curationem consilio regat, remedia præscribat, ac diætam, per totum inoculationi dicatum spatium, moderetur. His legibus, methodum Parisiis usurpandam proponimus, ex quâ civium multorum salus, omnium securitas affulget.

Ergo Parisiis Variolarum inoculatio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Petrus Arcelin.

M. Petrus Chevalier.

M. Johannes le Thieullier.

M. Jacobus Verdelhan des Moles, Serenissimi Principis Condæ Consiliarius & Medicus.

M. Franciscus Bernard.

M. Claudius Person.

M. Petrus Lalouette.

M. Petrus-Josephus Maquer, Regiæ Scientiarum Academia Socius & Censor Regius.

M. Josephus-Maria-Franciscus de la Sône, Censor Regius & Regiæ Scientiarum Academia Socius.

Proponerebat Parisiis PETRUS-JOSEPHUS MORISOT DES LANDES; Catalaunenſis, Saluberrimæ Facultatis Medicinæ Parisienſis Baccalaureus, Theſeos Auctor, A. R. S. H. 1755, A SEPTIMA AD MERIDIEM.

(a) Aut. Corn. Cels. de Med. lib. 2. c. 6. pag. 57.
(b) Vid. M. Joban. Astruc, de morbis venetis. lib. 2. c. 7.